
Hereniging van Tafel en Bed

Jan De Wachter, olie op doek, 190 x 120 cm.

'Le sacré se terre'

YOT ziet in dit schilderij een venster op de concrete werkelijkheid. De plaats waar het hangt – een kerk – zegt hoe we kijken naar dit schilderij en naar wat het uitbeeldt. Het leven zelf heeft, krijgt een heilige waarde. Men hoeft niet weg te kijken van het dagelijkse leven om het heilige, om sacraliteit te ervaren. Integendeel. Een geloof dat zich ent op en zich voedt aan de Bijbel is aan het werk in de wereld. "Le sacré se terre", het heilige wordt aarde. Dat toch betekent menswording van God, incarnatie.

Deze benadering staat dus diametraal tegenover elke vorm van spiritualiteit die pleit voor een (individuele) vlucht uit deze wereld. Onze samenleving kent vele vormen van vluchtgedrag. Maar zinvol leven vereist authenticiteit en realisme.

Geseculariseerd geloof

In onze geseculariseerde cultuur zijn 'de goden', vreemd aan de aarde, verdwenen. Ook voor een aparte godenwereld, buiten deze wereld, is er geen plaats meer. Authentiek geloof moet het stellen met deze wereld. In die wereld kan het goddelijke oplichten, niet als een mirakel dat ingaat tegen de natuurwetten, maar in het mysterie dat in ons woont en waarin wij wonen. Dat mysterie van leven en dood is niet 'anders' of vreemd aan dit leven; het is er fundamenteel mee verbonden.

Het bed

In een mensenleven verschijnt het bed op de drie grote levensmomenten van **ontvangenis, geboorte en dood**: drie mysteries waarin we wonen. Ons leven lang biedt dat bed ons veiligheid, intimiteit, geborgenheid en rust.

'Ontwaken' en 'overgave' zijn woorden van Bijbels taalgebruik, maar eveneens verbonden met het bed. In veel Bijbelverhalen gebeuren de dingen **'als in een droom'** of biedt de droom de mogelijkheid om in het leven 'uit te breken'. Dromen waarschuwen, bieden perspectief en confronteren ons met datgene wat ons echt beroert – al zijn we ons daarvan niet altijd bewust. We leven in een samenleving waar iedereen hoort te weten wat men wil en waarom men het wil, waar de greep op de dingen en het verstandelijk inzicht centraal staan. Daartegenover confronteert de droom ons met de onbewuste en onbeheersbare kant van ons leven. Omdat de droom ongecensureerd is, behoort hij tot het meest intieme en 'realistische' van ons leven.

Bij het begin van de film **Stalker** (Andrei Tarkovsky, Rusland, 1979) zien wij de ervaring van het kind die wij blijvend bewaren: **tussen vader en moeder in bed liggen**. Op het einde van de film volgt een andere ervaring: **gedragen worden** op de schouders van de vader. Huub Oosterhuis dicht in zijn lied aan het licht: "*Draag mij, ik ben jouw kijkend kind.*"

We leven dank zij dit oervertrouwen. Vertrouwen is een ander en beter woord voor geloof, omdat de bijklank van kennis en weten er ontbreekt.

Zoals de Bijbelse verhalen beeldt het schilderij de droom van elke mens uit: in veiligheid en vertrouwen je kwetsuren delen met anderen.

Het schilderij van Jan De Wachter, geïnspireerd door de film van Tarkovsky, getuigt daarvan: *'dat ik zie wat is, en mij toevertrouw en het licht niet haat'* zoals Oosterhuis dicht.

Verbonden

Andrei Tarkovsky: *"In al mijn films komt op de een of andere wijze naar voren dat de mens niet alleen is, verloren in een lege kosmos, maar dat hij door ontelbare draden aan verleden en toekomst is gebonden. De hoop dat ieder afzonderlijk leven en iedere daad zin en betekenis hebben, vergroot tegelijk de individuele verantwoordelijkheid voor de algemene ontwikkeling van het leven op aarde. In een wereld waarin de dreiging [...] reëel en de omvang van de sociale nood ongehoord is, moet tegen iedere prijs een weg*

tot elkaar gevonden worden. Dit is de heilige plicht van de mensheid en de persoonlijke plicht van ieder individu.” (uit het boek van Andrei Tarkovsky, “De verzegelde tijd”, p.197)

Het beeld van het *beslapen* bed met *drie* kussens in een *huis* helpt ons stil te staan bij de draden van verleden en toekomst die ons met elkaar verbinden.

In het kerkgebouw

Hoe komt het dat kunstwerken over het bed niet in het kerkgebouw te zien zijn?

Als de kerk de plek wil zijn waar de levensvragen gesteld worden, de ruimte waar het leven verdicht en gevierd wordt, dan mag het (beeld van het) bed een plaats krijgen in die spirituele ruimte.

Tafel en Bed

Christenen komen op zondag samen rond de tafel van de Heer. Ze delen lief en leed, brood en wijn, en doen dit ter gedachtenis aan een mens waarin zij God herkennen. Het concrete gebaar aan de tafel verheldert het mysterie van ons leven: hoe we willen leven als gebroken brood en vergoten wijn.

De tafel verwijst naar ontmoeting en engagement om actieve stappen te zetten naar menswording voor en met elkaar.

Het bed verwijst naar datgene wat aan ons gebeurt. In de ontvangenis, bij onze geboorte, als wij sterven zijn wij ‘erbij’, maar het gebeurt aan ons.

In het kerkgebouw worden tafel en bed ontdaan van hun functionaliteit. De alledaagse voorwerpen gaan verwijzen naar de sacraliteit van ons leven.

Is de tijd rijp voor de hereniging van tafel en bed ?

YOT vzw

Juni 2010